

PROF. DR HAB. WINCENTY ZAREMBA
(1921—1986)

Odszedł od nas na zawsze profesor zwyczajny doktor habilitowany inżynier rolnik Wincenty Zaremba — wybitny specjalista techniki i technologii produkcji rolniczej w zakresie eksploatacji, organizacji i ekonomiki mechanizacji rolnictwa.

Urodzony 22 stycznia 1921 r. w rodzinie chłopskiej staje Wincenty Zaremba w 1939 r. do walki z najeźdźcą. Staje, podobnie jak od wieków w pierwszej potrzebie Ojczyzny, stawali Jego dziadowie z Ziemi Nurskiej i Łomżyńskiej — podobnie jak stawała cała brać szlachecka i włościańska z pogranicza Mazowsza, Kurpiów i Podlasia.

Jest żołnierzem Armii Krajowej, a potem podchorążym i oficerem czasu wojny. Pełni funkcję komendanta grupy łączników ośrodka zambrowskiego AK. Prowadzi tajne nauczanie w swojej wsi i sam się uczy. Przechodzi zbrojną kampanię partyzancką, a w czerwcu 1944 r. uczestniczy w krwawej bitwie powstańczej w Czerwonym Borze. Za ten czyn zbrojny i aktywną działalność konspiracyjną zostaje w 1944 r. wyróżniony Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami i Krzyżem Walecznych. Te wysokie konspiracyjne odznaczenia zostają niestety uznane i zweryfikowane dopiero w 20 lat później.

Przeżywa dramat „Kolumbów Rocznika 20”, ale nie poddaje się. Zda je w Liceum w Zambrowie maturę i w maju 1945 r. dostaje się na Wydział Rolny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Studiując, pracuje w zarządach gospodarstw rolnych zarabiając na swoje utrzymanie.

Odbywa praktyki zawodowe i podejmuje działalność naukową pod kierownictwem profesora Czesława Kanafojskiego. Z jego polecenia w 1948 r. zatrudnia się w Doświadczalnym Spółdzielczym Ośrodku Maszynowym w Opypach k. Grodziska Maz., badając tam po raz pierwszy w Polsce możliwości mechanizowania drobnych gospodarstw chłopskich i stosowania różnych form usług mechanizacyjnych w gospodarstwach indywidualnych. Można uznać, że wspólnie z profesorem Zygmuntem Kunczyńskim był prekursorem badań rozwoju techniki rolniczej w naszych gospodarstwach indywidualnych i współtwórcą nowej dyscypliny naukowej jaką staje się „Organizacja i ekonomika mechanizacji rolnictwa”. Jest jednym z pierwszych pracowników powstającego na przełomie 1949/50 Instytutu Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa.

Po ukończeniu studiów zostaje w 1950 r. zatrudniony w Centralnym Zarządzie PGR, a potem Ministerstwie Państwowych Gospodarstw Rolnych. Jako Naczelnik w Departamencie Mechanizacji utrzymuje ścisły kontakt z rozwijającym się Instytutem Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa. Z tego czasu znane są już liczne opracowania, instrukcje, poradniki i inne publikacje Wincentego Zaremby. Pozwala Mu to uzyskać skierowanie i rozpocząć w 1953 r. studia aspiranckie na Politechnice Warszawskiej pod promotorską opieką prof. dr inż. Czesława Kanafojskiego — założyciela i pierwszego Dyrektora resortowego Instytutu Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa.

Odchodzi wtedy z Ministerstwa PGR i rozpoczyna pracę jako asystent w Zakładzie Eksploatacji IMER. Kolejno jest starszym asystentem, adiunktem, samodzielnym pracownikiem naukowym i docentem. Od 1958 r. już jako doktor nauk technicznych zostaje Kierownikiem Pracowni i Zastępcą Kierownika rozwijającego się Zakładu Organizacji i Ekonomiki Mechanizacji.

W 1959 r. zostaje powołany na Sekretarza Komitetu Techniki Rolniczej Polskiej Akademii Nauk, którą to funkcję pełni bez przerwy do 1977 r. organizując osobiście prace szybko rozbudowującego się Komitetu.

W 1962 r. kończy pozytywnie przewód habilitacyjny na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. W 1962/63 odbywa roczny staż naukowy w Stanowym Uniwersytecie w Pensylwanii w USA.

Po śmierci profesora Z. Kunczyńskiego z końcem 1967 r. zostaje Kierownikiem Zakładu Organizacji i Ekonomiki Mechanizacji IBMER. W tym czasie zostaje profesorem nadzwyczajnym, a w 1973 r. uzyskuje tytuł naukowy profesora zwyczajnego. W tym też roku powołany zostaje na stanowisko Zastępcy Dyrektora Instytutu ds. Naukowych. Jest wieloletnim wykładowcą, a potem póletatowym pracownikiem naukowym Wydziału Techniki Rolniczej i Leśnej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego — Akademii Rolniczej w Warszawie. Jest wychowawcą licznej kadry magistran-

tów, doktorantów i habilitantów SGGW i IBMER. Jest powszechnie znanym w kraju naukowcem, działaczem gospodarczym i społecznym.

W 1978 r. zostaje powołany na Przewodniczącego Komitetu Techniki Rolniczej PAN, którym pozostaje przez 2 kadencje. W uznaniu wielkich zasług dla nauki w dziedzinie techniki rolniczej i wybitnych osiągnięć w pracy w zespołach Polskiej Akademii Nauk zostaje w 1981 r. wybrany honorowym członkiem Komitetu Techniki Rolniczej PAN. Był członkiem licznych Rad i Komitetów Naukowych, a między innymi w PAN, IUNG, IER, IBMER, NOT i TNOiK.

Był działaczem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa, za co otrzymał Srebrną i Złotą Odznakę Honorową NOT. Był członkiem Kolegiów lub Komitetów Redakcyjnych licznych wydawnictw i czasopism naukowych oraz popularno-naukowych w PAN, PWRiL, NOT i w IBMER, a między innymi „Mechanizacji Rolnictwa”, „Nowego Rolnictwa”, „Plonu”, „Postępu w Rolnictwie” i innych. Pracował społecznie w Radzie Naukowej Krajowego Związku Kółek i Organizacji Rolniczych, Radzie Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, Radzie Gospodarki Żywnościowej i w Komisjach Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego.

Pozostawił po sobie olbrzymi dorobek naukowy i publicystyczny, przekraczający wraz z referatami, opiniami i recenzjami liczbę 500 pozycji bibliograficznych.

Jest autorem licznych monografii i publikacji naukowych w Rocznikach Nauk Rolniczych, Postęпах Nauk Rolniczych, Zagadnieniach Ekonomiki Rolnictwa i w Biuletynach Naukowych i Informacyjnych IBMER oraz w rolniczych i technicznych czasopismach popularno-naukowych. Jest autorem skryptów i podręczników akademickich i autorem wielu fundamentalnych prac dotyczących metod oceny skutków i efektów mechanizacji i energetyzacji produkcji rolniczej, metod określania i kalkulacji kosztów, badań materiałochłonności i energochłonności, doboru technologii i zestawów maszyn, organizacji prac maszynowych i innych prac poznawczych i utylitarnych, zawsze przydatnych dla praktyki, dydaktyki i rozwoju nauki. Był Autorem materiałów z dziedziny techniki rolniczej na II Kongres Nauki Polskiej. Wielokrotnie wyróżniany nagrodami Dyrektora Instytutu, Rektora SGGW, Ministra Rolnictwa, Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Naczelnej Organizacji Technicznej, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Towarzystwa Urbanistów Polskich i innych. Uzyskał odznaczenie „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi oraz Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

Czynny i aktywny zawodowo do ostatnich chwil swego życia odszedł od nas nie tylko wybitny naukowiec, ale i Człowiek wielkiej pracy i Człowiek wielkiego — chociaż od wielu lat chorego serca. Tę Jego serdeczność i ko-

leżeńską jednakową zarówno dla podwładnych, jak i dla przełożonych zachowamy na zawsze w swoich sercach. Pamięć o czynach i wielkim dziele jakie pozostawił po sobie nasz Profesor, Dyrektor i Wychowawca pozostanie na zawsze w pamięci Jego współpracowników, kolegów i przyjaciół, a przede wszystkim młodych uczonych, których przygotowaniu i wychowaniu tak wiele serca oddawał.

Zdzisław Wójcicki